

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
директор Інституту,
доктор юридичних наук,
професор, академік НАПрН
України

Орлюк О.П.
Orlyuk 2017 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІТЬ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ НАПрН УКРАЇНИ**

Затверджено рішенням вченої ради НДІ
інтелектуальної власності НАПрН України
28 листопада 2017 р. (Протокол № 10)

Введено в дію наказом директора Інституту
від 01 грудня 2017 р. № 117/4-к-а

Київ-2017

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі - Положення) Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України (далі - Інститут) визначає загальноприйняті норми здійснення освітньої та науково-дослідної діяльності здобувачами вищої освіти, а також педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та іншими категоріями співробітників (далі - співробітники Інституту) з дотриманням основних моральних і правових стандартів академічної поведінки та принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності.

1.2. Положення розроблене відповідно до Конституції України, Цивільного кодексу України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, чинних наказів і рекомендацій Міністерства освіти і науки України, внутрішніх документів Інституту.

1.3. Це Положення є основним нормативним документом, що регламентує дотримання принципів академічної доброчесності в Інституті.

Організація освітньої та науково-дослідної діяльності здобувачами вищої освіти, а також педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та іншими категоріями співробітників в Інституті здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності відповідно до цього Положення з урахуванням чинних норм актів законодавства та внутрішніх документів Інституту.

1.4. Метою цього Положення є забезпечення підтримки та розвитку сприятливих умов для якісної підготовки висококваліфікованих фахівців, які демонструють морально-етичну поведінку, отримання високої якості результатів наукової та науково-методичної діяльності членами Інститутської спільноти, розкриття творчого потенціалу учасників науково-дослідного та освітнього процесу, розвиток організаційної культури.

1.5. Положення регламентує визначення видів порушень академічної доброчесності, відповідальності за них, управління процесами забезпечення академічної доброчесності, а також основи поведінки всіх зацікавлених осіб.

1.6. Дотримання академічної доброчесності належить до ключових засад забезпечення якості освіти, науково-дослідної та освітньої діяльності Інституту, є наріжним етичним принципом Інституту.

Основними засадами академічної доброчесної поведінки є: відповідальність, довіра, законність, правдивість, прозорість, чесність.

2. НОРМИ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками, а також здобувачами вищої освіти, іншими співробітниками Інституту, передбачає:

- коректне посилання на джерела інформації (цитування) у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про інтелектуальну власність, авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу, навчальну) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне і справедливе оцінювання результатів наукової та освітньої діяльності;
- повага прав і свобод, честі й гідності особистості;
- визнання, повага і забезпечення свободи думки і слова учасників освітнього процесу;
- не допущення домагань, приниження, експлуатації будь-якого характеру;
- коректна, ввічлива, толерантна й недискримінаційна поведінка;
- дотримання норм мовного етикету та правил ділової письмової й усної комунікації;
- дотримання принципів наукової етики, утримання від списування, плагіату, фальсифікації, привласнення наукових ідей та/або допомоги іншим у таких діях;
- відмова від поширення неправдивої та/або неперевіреної інформації про Інститут або членів Інститутської спільноти, розкриття конфіденційної інформації та персональних даних інших осіб;
- утримання від будь-яких форм корупції;
- вирішення конфліктних ситуацій конструктивно, в атмосфері взаєморозуміння та поваги, предметно та справедливо;
- утримання в усіх ситуаціях як в межах, так і поза межами Інституту, у тому числі. під час реалізації академічної мобільності, міжнародних програм, грантів та проектів, від будь-яких дій і висловлювань, які суперечать етичним нормам і можуть завдати шкоди іншим особам та/або репутації, майну, фінансовому стану Інституту;
- вжиття заходів щодо профілактики порушень норм законодавства, етичних принципів та стандартів поведінки;

- сумлінне виконання професійних обов'язків на високому якісному рівні;
- формування культури діалогу, життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді, ощадливого ставлення до довкілля;

- сприяння розвитку здібностей, виховання відповідального ставлення до фізичного і психічного здоров'я та навичок здорового способу життя.

2.2. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти, крім положень п.2.1. цього Положення, передбачає:

- самостійне виконання індивідуальних письмових робіт, навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- утримання від списування та/або використання будь-яких недозволених матеріалів, носіїв інформації чи технічних засобів під час заходів проміжного і підсумкового контролю;

3. ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Порухенням академічної доброчесності вважається недотримання норм Розділу 2 цього Положення.

Специфічними видами порушень академічної доброчесності є такі:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- неналежне оформлення запозичення результатів інших науковців;

- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях, у тому числі використання неіснуючих джерел (наявність в тексті посилань на неіснуючі джерела, недостовірні або неточні відомості про джерела);

- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних або документів, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу, у тому числі

проходження процедур контролю знань підставними особами;

- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти, у тому числі застосування системи оцінювання, що не відповідає декларованим цілям та завданням теми, дисципліни, практики, освітньої програми тощо; відсутність об'єктивних критеріїв оцінювання;

- академічний саботаж - умисне невиконання або недбале виконання певних обов'язків, прихована протидія здійсненню чого-небудь;

- ігнорування передбачуваних порушень академічної доброчесності іншими особами, або вчинення дій, спрямованих на приховування порушення;

- використання шантажу чи підкупу;

- непотизм, кумівство, перевищення повноважень, використання родинних зв'язків чи службового становища для отримання переваг у навчальній, науковій чи адміністративній сфері;

- вплив на результати анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості викладання навчальних дисциплін;

- симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів оцінювання результатів навчання;

- вчинення дій, спрямованих на попереднє та незаконне ознайомлення зі змістом матеріалів підсумкового контролю;

- використання системи прихованих сигналів (звукових, жестових та ін.) при виконанні групових контрольних заходів, тестів, тощо з однаковими варіантами;

- вибіркоче цитування для поліпшення власних показників або для того, щоб догодити редакторам, рецензентам чи колегам;

- надання спонсорам можливості ставити під загрозу незалежність дослідного процесу або повідомлення про результати таким чином, щоб сформулювати або поширити упереджене уявлення про дослідження;

- наклеп, зловмисне звинувачення дослідника в скоєнні порушення принципів академічної доброчесності;

- свідоме перебільшення важливості та практичної значущості результатів.

Наведений перелік не є вичерпним та не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

4. АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. За підтвержене порушення академічної доброчесності члени Інститутської спільноти можуть бути притягнені до академічної відповідальності.

4.2. Основними формами академічної відповідальності за підтвержене порушення академічної доброчесності виступають:

- недопущення до захисту дисертації;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання, почесної відзнаки;
- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
- попередження;
- догана;
- відкликання публікації, роботи, заявки з подальшого розгляду;
- повторне проходження оцінювання результатів їх навчальної діяльності (контрольна робота, екзамен, залік тощо);
- повторне вивчення відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми;
- відрахування із аспірантури Інституту;
- інформування зовнішніх стейкхолдерів.

Кожна особа, стосовно якої порушено питання про недотримання нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце розгляду матеріалів перевірки та бути присутнім під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до суду.

Особам, які повідомили про порушення академічної доброчесності, гарантується захист від переслідування в разі відсутності факту навмисного наклепу.

4.3. Застосування конкретного виду академічної відповідальності залежить від виду порушення академічної доброчесності.

Додатковими обставинами застосування академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності є:

- визнання провини;
- ступінь співробітництва;
- рівень систематичності;
- (масштабність наслідків) порушення;
- інші обставини.

4.4. За результатами розгляду фактів порушення академічної доброчесності Комісія з етики готує рекомендації для директора Інституту щодо можливого застосування дисциплінарних стягнень у разі, якщо таким порушенням була завдана шкода репутації чи майну Інституту, а також повідомляє Вчену раду Інституту про такі факти.

4.5. Дії, в яких наявні ознаки порушення академічної доброчесності, можуть також бути підставою для притягнення особи до інших видів юридичної відповідальності у випадках та порядку, встановлених законодавством України.

5. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

5.1. Управління процесом забезпечення академічної доброчесності в Інституті відбувається на всіх рівнях в межах визначеної субординації та організаційної структури.

5.2. До кола обов'язків суб'єктів управління процесом забезпечення академічної доброчесності в Інституті відносяться:

- розвиток єдиної організаційної культури працівників Інституту, у тому числі культури академічної доброчесності;
- дотримання стандартів етичної поведінки;
- налагодження ефективної діяльності Інституту, підтримання його позитивного іміджу та репутації як провідного науково-дослідницького, освітнього та культурного центру;
- поширення ключових етичних цінностей серед співробітників і аспірантів, впровадження культури постійного вдосконалення науково-дослідної та освітньої практики;
- проведення регулярного оцінювання стану організаційної культури та виконання норм Етичного кодексу в Інституті;
- мінімізація бюрократичних процедур до рівня, який забезпечить високу

продуктивність роботи членів Інститутської спільноти;

- проведення аналізу діяльності працівників Інституту з метою виявлення можливостей її покращення, запобігання порушень етичних стандартів.

5.3. Виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності розглядається Комісією з етики, яка діє на підставі Положення про комісію з етики в Науково-дослідному інституті інтелектуальної власності НАПрН України.

5.4. Профілактика порушень та сприяння розв'язанню етичних конфліктів, що виникають у зв'язку з порушеннями академічної доброчесності, становить завдання Комісії з етики.

5.5. Особливості створення та функціонування Комісії з етики регламентуються Положенням про комісію з етики.

5.6. Популяризація принципів академічної доброчесності проводиться на всіх рівнях управління процесом забезпечення академічної доброчесності.

Керівники структурних підрозділів забезпечують належне інформування, методичну, аналітичну та консультаційну підтримку особисто та з використанням інструментарію веб-сайту Інституту.

5.7. Контроль за станом забезпечення академічної доброчесності на всіх рівнях покладається на керівництво Інституту.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення про академічну доброчесність затверджується та вводиться в дію наказом директора Інституту.

6.2. Зміни та/або доповнення до цього Положення вносяться в порядку, встановленому для його прийняття.